

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 Oslo

25. mars 2014

Klage på konsesjonsvedtak gitt Maurneset vindkraftverk i Nordreisa kommune

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Troms viser til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) konsesjon til Vindkraft Nord AS datert 14.02.2014 for bygging og drift av Maurneset vindkraftverk i Nordreisa kommune.

FNF Troms påklaget vedtaket til Olje- og Energidepartementet i brev datert 17. mars. Etter avtale med NVE fikk FNF Troms utsatt frist for å ferdigstille begrunnelsen for klagen til 27. mars.

FNF Troms viser til sin tidligere uttalelse i januar 2012, se [her](#), under høringsrunden for Maurneset vindkraftverk. Naturvernforbundet i Nordreisa, en av FNF Troms medlemsorganisasjoner, sendte også en egen uttalelse. Her anbefalte vi at konsesjonssøknaden avslås grunnet store negative konsekvenser blant annet for landskap, friluftsliv og INON, samt at utbyggingen vil gi marginal samfunnsnytte og kraftutbytte. Også Direktoratet for Naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) mente at prosjektet ikke burde realiseres, og Fylkesmannen i Troms har kommet med innsigelse til utbyggingsplanene. FNF Troms synes det underlig at NVE ikke fatter vedtak i samsvar med de klare rådene fra miljøforvaltningen, frivillige natur- og friluftorganisasjoner, samt store deler av den berørte lokalbefolkningen.

FNF Troms stiller seg spørrende til NVE sitt vedtak om konsesjon til Maurneset vindkraftverk i Nordreisa kommune. Etter å ha lest gjennom notatet «Bakgrunn for vedtak», er vi fremdeles av den oppfatning at de negative virkningene av anlegget overstiger de positive, og er overrasket over NVE sin motsatte konklusjon på slutten. Slik vi leser argumentasjonen i notatet støtter den ikke opp om det endelige vedtaket.

POSITIVE VIRKNINGER VEKTLAGT AV NVE

NVE har i hovedsak to hovedtema hvor de mener å se positive virkninger av tiltaket; økonomiske virkninger for lokalsamfunnet og bidraget til økt fornybarproduksjon. FNF Troms ønsker å kommentere disse.

Syssetning og økonomiske virkninger for lokalsamfunnet

NVE trekker fram at en utbygging kan generere 15 årsverk i anleggsfasen og 0,5 – 1 arbeidsplass i driftsfasen. FNF Troms ser på antall årsverk i driftsfasen som minimal, til tross for at vedlikehold og drift eventuelt kan medføre indirekte arbeidsplasser i perioder. FNF Troms savner en mer inngående drøfting av hvordan denne ene arbeidsplassen i driftsfasen kan forsake andre

---

FNF Troms, c/o Bioforsk Nord Holt, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftorganisasjoner i Troms som tilsammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

arbeidsplasser innen naturnæringer og reiseliv. Det kan også slå ut negativt i forhold til bolyst for andre i kommunen, og dermed påvirke arbeidsmarkedet negativt. Antall årsverk som forespeiles er meget lite i forhold til de inngrep og konsekvenser en slik utbygging vil få.

FNF Troms ønsker også å kommentere momentet angående eiendomsskatt til kommunen. Når man utreder hva kommunen vil tjene i eiendomsskatt er det viktig å ikke bare beregne hva inntekten er de første årene, men også hva de tjener etter 10 og 20 år. Tre firedeler av investeringene innebefatter vindturbinene, og disse har kort livslengde. Dette innebærer at når verdien av anlegget blir revidert hvert tiende år kan kommunens inntekter oppleve betydelig nedgang.

NVE har også vurdert infrastrukturkostnadene til å være relativt store sammenlignet med produsert kraft og i øvre sjikt av prosjektets tåleevne. FNF Troms vurderer prosjektet å være på grensen økonomisk, selv med intensiver som elsertifikater. Dette gjør at det blir knyttet ekstra usikkerhet til samfunnets nytte av anlegget, samt hva kommunen får ut av det økonomisk ved å avgi et verdifullt område regulert til LNF-område. Å omregulere området til vindkraftutbygging med påfølgende irreversible inngrep mener vi vil innebære stor risiko og en unødvendig forringelse av verdifull natur og landskap.

I 5.3 «Samlet vurdering av økonomi og virkninger vektlagt av NVE» skriver NVE selv at de «har vurdert de positive virkningene i form av økt sysselsetting og inntekter til kommunen gjennom eiendomsskatt som beskjedne.» De skriver også at «Etter NVEs vurdering vil Maurneset vindkraftverk på grunn av prosjektets begrensede størrelse medføre små økonomiske virkninger for Nordreisa kommune og lokalsamfunnet.»

FNF Troms sier seg enig i denne vurderingen og trekker da slutningen at:

- NVE har vektet anlegget bidrag til økt fornybar produksjon meget høyt, eller
- NVE har vurdert de negative konsekvensene for natur, landskap, friluftsliv, biologisk mangfold, reindrift m.m., som mindre enn «beskjedne», altså som meget lave.

Bidrag til økt fornybar kraftproduksjon

NVEs andre hovedargument for at de positive virkningene ved tiltaket veier tyngst, er at det vil bidra noe til at Norge oppfyller forpliktelser knyttet til EUs fornybardirektiv. Kraftverket har en estimert produksjon på opp mot 29 GWh årlig. FNF Troms ønsker å kommentere dette:

Fornybardirektivet og elsertifikatmarkedet

NVE trekker fram at økt satsing på kraftproduksjon fra fornybare energikilder er en nasjonal målsetning. I henhold til EUs fornybardirektiv skal Norge ha et forpliktende mål for hvor stor andel av energiforbruket som skal dekkes av fornybar energi. Regjeringen har med utgangspunkt i dette satt et forpliktende mål om en fornybarandel på 67,5 % i 2020. Et viktig tiltak for å nå dette målet er innføringen av et felles elsertifikatmarked med Sverige. Markedet trådte i kraft fra 01.01.2012. Det er planlagt at elsertifikatene skal bidra til 26,4 TWh ny fornybar kraft samlet for Norge og Sverige.

Med bakgrunn i NVEs rapporter har man i Norge i 2012 og 2013 satt i drift 2,26 TWh fornybar energi og 13,33 TWh har konsesjon som ikke kan påklages. I tillegg kommer en del vind- og vannkraft som er til klagebehandling. Dette er bare Norge sitt bidrag til avtalen, og i Sverige er produksjonen meget høyt, særlig på vind. De har også prognoser på at 5 TWh biobrensel vil bli bygget ut innen 2020.

FNF Troms registrerer at både statistikk, analyser og utredninger viser at Norge kommer til å overoppfylle både EUs fornybardirektiv, samt elsertifikatavtalen med Sverige innen 2020. Vi mener det er avgjørende at tempoet nå senkes og at konfliktfylte prosjekter som Maurneset avslås

for ikke å gå ut over viktige natur-, landskaps- og friluftsverdier. Med bakgrunn i hvor nær vi allerede er å nå våre mål om fornybar energi er 29 GWh meget beskjedent, særlig satt opp mot mengden inngrep og konfliktgrad.

FNF Troms er klar over at mange av vindkraftprosjektene som NVE tildeler konsesjon ikke blir realisert blant annet grunnet økonomiske årsaker. Signalene fra prosjektet på Maurneset er at det kan bli vanskelig for tiltakshaver å realisere det økonomisk, særlig med dagens lave kraftpriser. FNF Troms er skeptiske til at NVE tildeler så mange vindkraftkonsesjoner med viten om at det vil regulere seg selv ut fra marked og økonomiske forutsetninger. Vi mener at Maurneset er av en slik konfliktgrad at NVE burde være sitt ansvar bevisst å avslå søknaden, og ikke overlate til økonomien i prosjektet å avgjøre om Maurneset blir nedbygd eller ei.

- Andre internasjonale forpliktelser

I begrunnelsen for vedtak nevnes målsetningene Norge har for produksjon av fornybar energi, men ikke de mål og forpliktelser vi har for å bevare natur. Vi savner inkludering av blant annet Bernkonvensjonen, Bonn-konvensjonen, Europeiske landskapskonvensjonen og Konvensjonen om biologisk mangfold. Man burde også nevne de nasjonale mål vi har for bevaring av natur (INON er nevnt), herunder også satsning på naturbasert turisme. Det er heller ikke nevnt hvor langt Norge har kommet med de ulike målene. Det vi vet er at naturen er utsatt for et stadig større press, samtidig som Norge og Sverige stadig tildeler flere konsesjoner for å oppnå de mål vi har om å produsere fornybar energi.

- Forsyningsikkerhet

NVE argumenter også med forsyningsikkerhet. FNF Troms vil understreke at Nord-Norge har et overskudd av kraft. I følge Statnetts Nettutviklingsplan fra 2011 har Nordland og Troms et kraftoverskudd på ca. 4,3 TWh. Prognosene viser at Norge vil få et stort kraftoverskudd innen 2020, dette vil også fremskyndes av det nye energieffektiviseringsdirektivet. FNF Troms stiller seg spørrende til behovet av den potensielt nye kraften fra Maurneset vindkraftverk.

- Klima

Natur- og friluftsansjonene erkjenner klimatrusselen og mener det er viktig å finne gode løsninger som ivaretar naturmangfold og friluftsliv, samtidig som fossile energikilder fases ut. FNF Troms er ikke imot all fornybar energiproduksjon, men mener det er viktig å avslå de konfliktfylte prosjektene. Vi må ivareta både naturmangfold og klima. I dagens storstilte satsing på vind- og vannkraftutbygging etterspør organisasjonene en reell utfasing av fossil energi. Det er i dag ingenting som tyder på at dette er tilfellet. Potensialet innenfor energisparing og energieffektivisering er stort, og organisasjonene etterspør en langt mer ambisiøs satsning innenfor dette feltet. FNF Troms savner også et fullstendig klimaregnskap som omfatter hele prosessen med produksjon, oppsetting, drift og avvikling av vindturbinene på Maurneset.

Norge har et stort uutnyttet potensial for å bygge kraftverk i områder som allerede er påvirket av inngrep, oppgradere eksisterende kraftverk og ENØK. Så lenge dette ikke er utnyttet, mener organisasjonene at det unødvendig å forringe natur i klimaets navn.

FNF Troms har bemerket seg at Nordreisa kommune har stilt seg positive til prosjektet, blant annet grunnet behovet for økt kapasitet for miljøvennlig energiproduksjon i kommunen. Vi ønsker å kommentere at siden høringsuttalelsen har det blitt gitt konsesjon til flere småkraftverk i Nordreisa med en produksjon på til sammen 10 GWh. I tillegg er Reisa elva påvirket av vannkraftreguleringer i kommunen.

Oppsummering positive virkninger:

Tiltakets positive effekter på sysselsetting og lokal økonomi er meget begrenset. Tiltakets bidrag til Norges allerede snart oppfylte fornybarmålsetninger er meget begrenset.

NEGATIVE VIRKNINGER VEKTLAGT AV NVE

NVE har listet opp en lang rekke temaer som blir negativt berørt ved en eventuell utbygging av Maurneset vindkraftverk. FNF Troms ønsker å kommentere noen av disse.

Landskap

NVE skriver at vindturbinene vil være godt synlige fra store deler av Reisafjorden og høyereliggende områder, samt at anlegget vil kunne oppleves som et dominerende landskapselement. Samlet er virkninger for landskap vurdert å være middels/stor negativ. FNF Troms mener konsekvensen av en utbygging av veier, anlegg og vindturbiner på Maurneset, midt i Reisabassenget, er stor negativt. Også Fylkesmannen i Troms trekker frem de store natur- og kulturverdiene som ligger i dette landskapet. Det planlagte inngrepet vil endre landskapets karakter dramatisk. FNF Troms vil igjen understreke landskapet storhet og høye verdi.

Det er i liten grad gjort visualiseringer for området. I landskaps-rapporten ligger det kun ved et par bilder med variabel kvalitet og disig vær. Opplevelsen av turbinene i bevegelse er en helt annen enn hva man får inntrykk av fra et bilde. Vi savner også en bedre visualisering av hele anlegget som sådan, med veier og alle inngrep inkludert. Vi registrerer også at NVE avviser å gjennomføre en landskapsanalyse av storskala-landskapet som Maurneset og Reisabassenget er en del av.

Friluftsliv

NVE har vurdert samlet konsekvensgrad for friluftsliv og ferdsel til middels negativ. De legger imidlertid til grunn at planområdet ikke er et viktig friluftslivsområde i regional og nasjonal forstand, og vurderer at tiltaket alene ikke vil medføre store negative virkninger for friluftsliv. FNF Troms mener at områdets verdi i regional sammenheng har kommet for dårlig fram i NVEs vurderinger. Fylkeskommunens verdivurderinger, samt innspill fra fylkesmannen, DN med flere, viser at Maurneset er et viktig friluftsområdet som også brukes ut over de lokale. I tillegg bør det legges større vekt på de svært viktige friluftsområdene som ligger i nær tilknytning til anlegget, som vil bli sterkt berørt. Øyene, og halvøyene rundt Maurneset, som Kågen, Kvængstindene og Arnøya, er destinasjoner av internasjonalt format som trekker til seg turister og friluftsentusiaster (særlig skikjøriere) på grunn av sitt spektakulære landskap og villmarkspreget.

Opplevelsesverdien ved å utøve friluftaktiviteter i og rundt Maurneset vil bli sterkt endret av vindkraftanlegget. NVE argumenterer for at nye brukergrupper vil kunne benytte planområdet til friluftsliv. FNF Troms kan ikke nekte for at noen fremdeles kommer til å kunne gå der, men slik vi kjenner friluftslivet i Troms, gjennom vårt utstrakte nettverk, vil majoriteten av friluftsutøverne få forringet sin naturopplevelse i de viktige områdene ved og rundt Maurneset. Dette mener vi bør vektlegges sterkere, og er av den oppfatning av at en realisering av Maurneset vindkraftanlegg vil få store negative konsekvenser for friluftslivet. Vi vil også minne om at friluftsjansene i fylket jobber aktivt for å legge til rette for at alle skal kunne bruke naturen, det seg være rollestolbrukere, syklistene m.fl. Vi har likevel andre prosjekter som ivaretar deres interesser uten at det følger med et vindkraftanlegg gjennom tiltaket.

Reiseliv

NVE vurderer det slik at en vindkraftutbygging vil kunne gi enkelte positive virkninger for reiselivsnæringen i området ved noe økt behov for overnattings- og serveringstjenester særlig i anleggsperioden. De vurderer også at en utbygging vil kunne gi små negative konsekvenser for

reiseliv og turisme i kommunen. FNF Troms mener at sistnevnte vil være av klart større betydning i natur- og villmarkskommunen Nordreisa.

INON

Etter NVEs vurdering utgjør bortfall av INON en liten del av de gjenværende arealene i fylket. Nordreisa har relativt mye INON-områder, men hoveddelen av dette ligger på innlandet. Hva angår kysten, og de prioriterte områdene fra fjord til fjell, er situasjonen annerledes og FNF Troms mener at de nasjonale målsetningene om å ivareta INON-områder, særlig i disse områdene, burde vektas sterkere.

Iskast

NVE skriver at det kan settes opp informasjonsskilt ved innfartsårene til vindkraftverket. Angående iskast bør en ikke bare se på hvor stor risikoen er for å bli truffet, men også på hvor stor del av året en turgåer føler seg utestengt fra anlegget på grunn av risikoen for iskast. Når en møtes av et skilt som advarer for iskast vil mange føle seg utrygge og uvelkomne i området. Om en likevel tar risikoen og går inn i anlegget påvirker dette opplevelsen. Det er vanlig å skrive at risikoen for en turgåer å bli truffet av iskast er ubetydelig, men samtidig er risikoen så stor at de som arbeider i anlegget må ta forhåndsregler. Da må en også ta i betraktning at en person som arbeider i anlegget vet mer om iskast enn folk flest. Møtes en av et skilt som forteller at det er fare for iskast vinterstid innebærer dette at turgåere generelt vil holde seg unna området hele vinteren og deler av både vår og høst. Det er viktig å informere om risikoen, men dersom det blir utbygging på Maurneset tror FNF Troms det vil føre til betydelig redusert bruk av området.

Samlede belastninger

NVE skriver lite om samlede belastninger. De nevner at det er gitt konsesjon til vannkraftverk i Lyngen og at det etter deres vurderinger i hovedsak er flora og fauna tilknyttet umiddelbar nærhet av vannstrengen som berøres. FNF Troms savner en bredere redegjørelse for de samlede belastningene i området. Det er flere småkraftverk og større kraftverk som påvirker naturen i Nordreisa, dette burde ha vært inkludert. Vi mener også at regulering av en elv vil kunne påvirke langt mer enn umiddelbar nærhet av vannstrengen, dette gjelder særlig landskap og opplevelsesverdi. NVE skriver at friluftslivet til sjøs vil påvirkes negativt av vindkraftanlegget. Det ville være naturlig i en vurdering av samlet belastning å også se på hvordan veksten i den planlagte havbruksnæringen fortoner seg i Nordreisa og hvordan den påvirker friluftinteressene til sjøs negativt. FNF Troms savner en mer inngående diskusjon og argumentasjon rundt samlet belastning jfr. naturmangfoldlovens § 10.

Reindrift og biologisk mangfold

NVE trekker også fram negative konsekvenser for reindriften blant annet ved tap av beitearealer. Området er også et lokalt viktig område for den norske ansvarsarten havørn, samt tyvjo (NT), og en realisering av tiltaket vil få negative konsekvenser for disse artene.

Oppsummering negative virkninger:

Tiltaket vil få store negative konsekvenser for storskala-landskapet i Reisabassenget, samt forringe viktige og svært viktige friluftsområder av regional betydning som også spiller en viktig rolle i naturbasert reiseliv i området. Prioriterte INON-områder fra fjord til fjell vil gå tapt og fare for iskast vil redusere bruken av området. Reindriften påføres tap av beite, samt at arter som tyvjo og havørn påføres stor risiko. Den samlede belastningen vil øke i et spektakulært og villmarkspreget område, og Maurneset vil påføres irreversible inngrep.

KONKLUSJON

FNF Troms konkluderer med at de positive ringvirkningene hva gjelder sysselsetting og økonomi er forsvinnende små. Det samme gjelder prosjektets bidrag til å oppfylle Norges målsetninger knyttet til EUs fornybardirektiv, et mål som allerede snart er oppfylt. Da det også per i dag ikke kan påvises at den nye fornybare energien faktisk erstatter fossil energi, er etter hva FNF Troms kan se, samfunnsnyten av prosjektet minimal. De negative konsekvensene av prosjektet er derimot store. Dette gjelder særlig forringelsen av det særegne landskapet i Reisabassenget og omegn, samt av de verdifulle og svært viktige friluftsområdene som ligger på og rundt Maurneset. INON vil gå tapt, reindrifta og havørn vil få utfordringer og Maurneset vil påføres irreversible inngrep. FNF Troms konkluderer med at energiproduksjonen og samfunnsnyten av Maurneset vindkraftverk ikke står i forhold til de negative konsekvenser det påfører allmenheten, naturmangfold, landskap, friluftsliv m.m. Vår klare anbefaling til OED er å trekke konsesjonen til Maurneset vindkraftverk.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms

Per-Arne Slettmo
Leder

Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Kopi:

Miljødirektoratet
Fylkesmannen i Troms
Troms fylkeskommune
Nordreisa kommune
FRIFO